archeologinių XVI–XVIII a. datuojamų radinių. Tačiau dalyje tirtų zonų apatiniuose, ankstyviausiuose kultūrinio sluoksnio horizontuose rasta tik pavienių radinių. Tai liudija, kad ne visose tirtosios teritorijos dalyse vyko vienodai intensyvi veikla. Galima manyti, kad dalyje vėlesnio Sapiegų rezidencijos parko teritorijos XVI–XVII a. būta sodybinio užstatymo. Toks apgyvendinimas veikiausiai ir nulėmė archeologinio laikotarpio radinių sankaupas tam tikrose tirtos teritorijos zonose.

The Sapiega Residence in Antakalnis, Vilnius

In 2016, the investigation continued at the Sapiega residence and the Trinitarian monastery and hospital building complex in Vilnius. In the historic Vilnius suburb of Antakalnis, an investigation was conducted in connection with earthwork being performed in adapting former 19th-century hospital buildings, which are part of a building complex begun in the late 17th century on previously inhabited land, to the activities of Vilnius Techpark. 113.5 m^2 were excavated and 642 m^2 surveyed. During the investigation, a cultural layer was recorded in various parts of the building complex and 16th–18th-century finds were collected, mostly fragments of household pottery and structural ceramics (Figs. 1–2). The remains of buildings (an orangery), which had once stood in the park (Fig. 3) and paving fragments covered by a later cultural layer were found. But only isolated finds were discovered in the earliest cultural layer horizons that existed in part of the excavated areas. This attests that activities did not occur with equal intensity throughout the investigated territory. It is possible to think that part of the later territory of the Sapiega residence park had been occupied by 16th–17th-century outbuildings. The existence of this habitation probably also explains the concentrations of finds in separate areas of the investigated territory.

Ugnius Budvydas

Kaimavietės liekanos Kulautuvos kapinyne

2016 m. buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai sklypuose Baltaragio g. 5, 7, Virbaliūnų k. (Kauno r.). Abu sklypai yra Kulautuvos kapinyno (UK 30288) R pakraštyje. Ateityje minėtuose sklypuose planuojama vykdyti žemės judinimo darbus, todėl žvalgomųjų tyrimų metu siekta išsiaiškinti, ar nėra išlikę palaidojimų ar kitokių archeologinių vertybių. Ištirtos 3 perkasos (bendras 30 m^2 plotas).

Kulautuvos kapinynas bei neįtvirtinta senovės gyvenvietė aptikti 1986 m. (*LIIR*, f. 30, b. 32). Paminklai lokalizuoti Nemuno ir Klevinės slėnyje, į ŠV nuo Kulautuvos. Per 1987 m. MMT organizuotą ekspediciją žvalgant kapinyno teritoriją rasta dalis antkaklės trimitiniais galais, peilio apkalas, žalvarinė plokštelė ir kt. 1990–1991 m. kapinyną tyrinėjo VDKM muziejaus organizuota archeologinė ekspedicija (K. Rickevičiūtė). Ištirtas 425 m^2 plotas, rasti 8 griautiniai ir 2 degintiniai kapai, datuojami I–II a. (*LIIR*, f. 9, b. 130, 135). Griautinių kapų duobių kontūrai fiksuoti 35 cm gylyje, o mirusiųjų palaikai bei įkapės aptiktos 50–110 cm gylyje. Tyrimo metu taip pat aptikta titnaginių dirbinių, datuojamų mezolitu ir neolitu.

1993, 1994 ir 1996 m. paminklo teritorijoje aptikti 5 sakraliniai lobiai (*LIIR*, f. 30, b. 32). Pirmajame rasti 3 pusapvaliai lydiniai, 5 tokių lydinių gabalai, žalvario lydinys, kabutis ir juostinė apyrankė. Likusiuose lobiuose rasta kapoto sidabro papuošalų. Lobiai datuojami XIV a.

II puse. 1996 m. E. Ivanauskas atliko žvalgomuosius tyrimus lobių vietose. Ištirtas 500 m^2 dydžio plotas. Kasinėjant rasta ne tik lobiams priklausančių daiktų, bet ir radinių iš degintinių kapų, datuojamų X–XIV a. Aptiktus radinius iš degintinių kapų tyrimų autorius priskyrė antrajam Kulautuvos kapinynui. Kapinyno PR dalyje buvo nustatyta mirusiųjų deginimo vieta. Tyrimų metu perkasose išskirtas XVII–XIX a. pradžia datuojamas kultūrinio sluoksnio horizontas. Ištirtas XVIII a. pabaigos – XIX a. pradžios pastato rūsys. Remdamasis 1996 ir 1990–1991 m. tyrimų duomenimis, E. Ivanauskas nustatė abiejų kapinynų ribas, kapinyną datavo I–VI a. (1:1 pav.) ir VII–XIV a. (1:2 pav.).

Kaip jau minėta, 2016 m. ištirtos 3 perkasos. Tik dviejose (perkasos 1, 2; Baltaragio g. 5) aiškiai fiksuotas 10–55 cm storio kultūrinis sluoksnis – tamsiai pilkas maišytas smėlis. Jame aptikta keliolika buitinės keramikos fragmentų, būdingų XVII–XIX a. Tai žiestų puodų pakraštėliai, sienelės ir dugneliai. Dalis fragmentų dengti žalia glazūra. Šiame sluoksnyje taip pat aptikta apžiestų bei lipdytų puodų šukių, kurias būtų galima sieti su šalia esančiu X–XIV a. kapinynu bei neįtvirtinta gyvenviete. Išskirtas kultūrinio sluoksnio horizontas storiausias (55 cm) perkasoje 1. Jis pamažu plonėja Š, ŠR ir R kryptimis. Šalimais esančiame sklype (Baltaragio g. 7) jis jau nefiksuotas.

Tyrimų metu aptikti radiniai perduoti saugoti KMM.

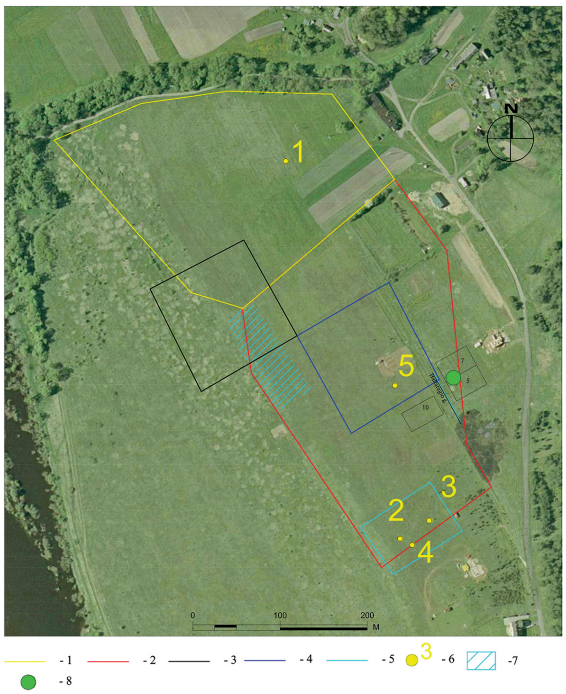

1 pav. Kapinyno situacijos planas: 1 – Kulautuvos neįtvirtinta gyvenvietė (UK 16495); 2 – Kulautuvos kapinynas (UK 30288); 3 – I–VI a. kapinyno ribos (pagal E. Ivanauską); 4 – VII–XIV a. kapinyno ribos (pagal E. Ivanauską); 5 – mirusiųjų deginimo vieta (pagal E. Ivanauską); 6 – 1993, 1994 ir 1996 m. rasti lobiai; 7 – 1990–1991 m. tyrimų vieta (K. Rickevičiūtė); 8 – 2016 m. tyrimų vieta. M. Daubaro brėž.

Fig. 1. Situation plan of the cemetery: 1 – Kulautuva Unenclosed Settlement (UK 16495); 2 – Kulautuva Cemetery (UK 30288); 3 – boundaries of the 1st–6th-century cemetery (after E. Ivanauskas); 4 – boundaries of the 7th–14th-century cemetery (after E. Ivanauskas); 5 – location where the dead were cremated (after E. Ivanauską); 6 – hoards discovered in 1993, 1994, and 1996; 7 – locations investigated in 1990–1991 (K. Rickevičiūtė); 8 – location investigated in 2016.

The Remnants of Village in Kulautuva Cemetery

In 2016, a field evaluation (three trenches totalling 30 m^2) was conducted in Kulautuva Cemetery (Baltaragio St. 5, 7, Virbaliūnai village, Kaunas District) (Fig. 1). A 10–55 cm thick cultural layer with characteristic 17th–19th-century pottery was recorded in trenches 1 and 2. Sherds of partly thrown and hand built pottery, which could be connected with the nearby 10th–14th-century cemetery and unenclosed settlement, were also discovered in this layer.